

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра міжнародних економічних відносин

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини
за освітньою програмою
«Міжнародні економічні відносини»

**НА ТЕМУ «УДОСКОНАЛЕННЯ ІМПОРТУ ХАРЧОВИХ ТОВАРІВ
УКРАЇНСЬКИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ ТНК ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ
(НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ПУРАТОС УКРАЇНА»)»**

Виконавець:

студент ЦЗФН гр. 6 зф 13

Зінчук-Машевський

Сергій Вікторович

/ підпис /

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Уханова Інна Олегівна

/ підпис /

ОДЕСА – 2024

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Глобалізація надає виробникам можливість нарощувати виробничі потужності, збільшувати обсяги продажів і розширювати ланцюжки поставок, включно із зарубіжними ринками. Сьогодні до найпопулярніших та високоприбуткових різновидів зовнішньоекономічної діяльності підприємств відносять імпорتنі операції, котрі разом із експортними займають найбільшу частку серед усіх зовнішньоекономічних операцій учасників ринкової економіки та допомагає підприємствам у вирішенні низки важливих питань, пов'язаних із конкурентостійкістю на ринку.

Визначальним чинником успішної участі в сучасних конкурентних умовах є забезпечення високого рівня прибутковості імпоротної діяльності та ефективне управління імпортом, що дозволить відстояти провідні позиції на ринку, що актуально і для філій іноземних ТНК, до яких відносить ТОВ «Пуратос Україна». Актуальність теми підкреслюється тим, що харчова промисловість є однією із бюджетоутворюючих галузей в Україні. Умови існування вітчизняної промисловості, з одного боку, надають перспективи для її поширення та зростання, а з іншого – потребують значних зусиль для подолання негативних рис, притаманних країнам із ринковою економікою, що знаходиться на стадії формування.

Особливості розвитку зовнішньої торгівлі продуктами харчування розглядали такі вітчизняні науковці: Апопій В., Білик Ю., Бойко В., Власов В., Хубенко В., Галушко В., Кваша С., Калетнік Г., Кандива О., Кобута І., Мороз О., Лука О., Пітел М., Фешина О., Флейчук М., Шубравська О. та інші. Водночас посилення інтеграції з ЄС та посилення негативного впливу на економіку країни через військову агресію створюють нові обмеження та загрози для розвитку імпорту продовольчих товарів і потребують подальшого дослідження.

Метою роботи є дослідження імпорту харчових товарів українськими підрозділами ТНК харчової промисловості на прикладі ТОВ «ПУРАТОС УКРАЇНА» та визначення напрямів його удосконалення.

Поставлена мета обумовила формулювання завдань кваліфікаційної роботи:

- дослідити поняття та особливості імпорту;
- узагальнити чинники, що впливають на імпорт харчових товарів;
- узагальнити методи та підходи до оцінки показників імпорту;
- надати організаційно-економічну характеристику ТОВ «Пуратос Україна» як суб'єкта імпоротної діяльності;
- здійснити аналіз чинників впливу на імпорт харчових продуктів ТОВ «Пуратос Україна»;
- проаналізувати стан та динаміку імпорту харчових продуктів ТОВ «Пуратос Україна»;
- обґрунтувати перспективи удосконалення імпорту харчових товарів ТОВ «Пуратос Україна».

Об'єктом дослідження виступає імпорт харчових товарів ТОВ «Пуратос Україна».

Предмет дослідження - науково-теоретичні положення та практичні рішення удосконалення імпорту харчових товарів ТОВ «Пуратос Україна».

У роботі знайшли застосування такі **методи дослідження** як аналіз і синтез, узагальнення – для дослідження теоретичних засад імпорту товарів; графічний метод, SWOT-аналіз, методи статистики для представлення даних стосовно структури та динаміки імпорту.

Інформаційна база кваліфікаційної роботи складається з праць українських і зарубіжних авторів з питань імпорту та зовнішньої торгівлі підприємств, офіційних даних та звітності ТОВ «Пуратос Україна».

Публікації та апробація результатів дослідження. За результатами виконання кваліфікаційної роботи опубліковано тези:

Zinchuk-Mashevskiy S. THEORETICAL APPROACHES TO IMPROVING THE IMPORTS OF FOOD INDUSTRY ENTERPRISES. Збірка тез Всеукраїнської науково-практичної конференції «Глокалізаційні аспекти інноваційного розвитку економіки», 18 жовтня 2024 р. Одеса, ОНЕУ (у друці).

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (38 найменування). Загальний обсяг роботи становить 75 сторінок. Основний зміст викладено на 70 сторінках. Робота містить 11 таблиць, 23 рисунки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІМПОРТУ ХАРЧОВИХ ТОВАРІВ»** було досліджено теоретичні основи поняття та особливості імпорту; узагальнено чинники, що впливають на імпорт харчових товарів; узагальнено методи та підходи до оцінки показників імпорту.

У другому розділі **«АНАЛІЗ ІМПОРТУ ХАРЧОВИХ ТОВАРІВ УКРАЇНСЬКИМ ПІДРОЗДІЛОМ ТНК ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ТОВ «ПУРАТОС УКРАЇНА»** була проаналізована господарська діяльність, показники фінансової діяльності та надано організаційно-економічну характеристику ТОВ «Пуратос Україна» як суб'єкта імпортової діяльності; здійснено аналіз чинників впливу на імпорт харчових продуктів ТОВ «Пуратос Україна»; проаналізовано стан та динаміку імпорту харчових продуктів ТОВ «Пуратос Україна».

У третьому розділі **«ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ ІМПОРТУ ХАРЧОВИХ ТОВАРІВ ТОВ «ПУРАТОС УКРАЇНА»** запропоновані перспективи удосконалення імпорту харчових товарів ТОВ «Пуратос Україна», зокрема сформовано заходи з удосконалення організації імпорту ТОВ «Пуратос Україна», визначено перспективи розвитку філій ТНК «Пуратос» у харчовій промисловості в Україні у післявоєнний період, запропоновано використання фінансових інструментів для удосконалення імпортової діяльності ТОВ «Пуратос Україна».

ВИСНОВКИ

Таким чином після проведення дослідження можна зробити наступні висновки.

У першому розділі визначено, що під імпоротною діяльністю підприємства можна розуміти низку взаємопов'язаних операцій, що передбачають купівлю широкого асортименту товарів або послуг масового вжитку роздрібною мережею у постачальників з-за кордону з обов'язковим переміщенням продукції через митні кордони з метою подальшого продажу кінцевому споживачу та отримання прибутку.

Розглянуті основні фактори, що безпосередньо впливають на ефективність імпорту підприємства, їх класифікація та характеристика. Визначено, що чинники можна класифікувати за наступними групами: за мотивацією до імпортової діяльності (мотивуючі та заважаючі); за середовищем впливу (внутрішні та зовнішні); за ступенем контролюваності (контрольовані та неконтрольовані); за терміном впливу (тимчасові та постійні); за сферою впливу (економічні, управлінські, виробничі та транспортні); за ефектом (позитивні, негативні та нейтральні); за ступенем важливості (основні та другорядні); за механізмом дії (прямого та непрямого впливу). Також проаналізовано середовище роздрібної торгівлі, його вплив на підприємство та основні напрямки розвитку, які спостерігаються та диктуються ринком.

Крім цілей аналізу рівня ефективності імпортової діяльності підприємства, були розглянуті різні їх методи. Для проведення аналізу підприємства для початку доцільно розглядати його фінансові результати. Для оцінки впливу різних чинників на імпортовою діяльність потрібен аналіз, що бере за основу показники: витрат на імпорт, цін на аналогічний товар на внутрішньому ринку, об'єми імпорту товарів та їх імпортні ціни. Для повного розуміння не тільки ефективності імпорту, а й підприємства взагалі зручно використовувати SWOT-аналіз та PEST-аналіз.

Puratos Group - міжнародна корпорація, яка у 2020 році відсвяткувала 100 річницю своєї діяльності, досягнувши обороту в 2 мільярди євро. В асортимент компанії входять: хлібобулочні покращувачі, ароматизатори та закваски, активні компоненти для випічки, суміші, маргарини, ензими, емульгатори, модульні покращувачі та глазури. Виробництво хлібобулочних компонентів є вертикально інтегрованим у тому сенсі, що компанія сама розробляє та виробляє власні емульгатори, ензими, закваски та модульні покращувачі – чотири основні компоненти покращувачів та сумішей. Кондитерська галузь включає кондитерські суміші, суміші для приготування різних видів кремів і мусів, у тому числі на основі рослинних олій, кремові та фруктові начинки, концентровані сиропи, гелі та глазури, помадки, ганаші, маргарини. Асортимент шоколаду – це 100% натуральний бельгійський шоколад, шоколадні начинки та глазури, що використовуються в кондитерському та шоколадному виробництві, жирові начинки, начинки з какао та горіхів, праліне та горіхові пасти.

Вже 15 років представництво бельгійської корпорації Puratos функціонує в Україні і на сьогоднішній день компанія ТОВ «Пуратос Україна» є лідером свого сегменту харчової промисловості на ринку України. Можна відзначити, що 2021-2023 роки ТОВ «Пуратос Україна» досягло збільшення чистого прибутку на 4,25%, а надходжень – на 2,18%, що свідчить про розвиток економічної діяльності та

збільшення обсягів продажів. Проте слід зазначити, що у підприємства також зріс індекс собівартості (на 2,11%) та витрати (на 2,33%). Це пов'язано зі збільшенням обсягів імпорту та виробництва, а також зростанням цін на ресурси та різкими коливаннями курсу гривні.

Проведені аналітичні розрахунки дозволяють дійти висновку, що в цілому фінансово-господарські показники діяльності підприємства демонструють ефективність здійснення інвестицій та ефективність здійснення управлінських рішень. Наприклад, коефіцієнт автономії, який визначає частку власних фінансових ресурсів у загальній структурі фінансування підприємства при нормативному значенні більше, ніж 0,5 складає 0,86 у 2023 році. Коефіцієнт фінансової залежності, який є оберненим до попереднього показника має наближатися до 1, це означає, що власники повністю фінансують підприємство, в нашому випадку у 2023 році він склав 1,16. Рентабельність сукупного капіталу має бути визначена на рівні не менше 10,0 а у нашого підприємства в 2023 році вона склала 7,47, хоча у 2021 році була вище нормативу (12,43). Рентабельність сукупного капіталу характеризує операційну ефективність підприємства. Вона залежить від рентабельності обороту. Рентабельність власного капіталу також демонструє тенденцію до зниження: при нормативі більше 10,0 вона знизилась у 2023 році до значення 7,12 з 12,91 у 2021 році. Рентабельність власного капіталу засвідчує ефективне використання власного капіталу, можливість його примноження. Вона забезпечується отриманням чистого прибутку в результаті господарської діяльності. В нашому випадку показник засвідчує зниження ділової активності на підприємстві.

З проведеного аналізу можна зробити висновок, що ТОВ «Пуратос Україна» має найважливіші сильні сторони, серед яких висока якість продукції, сертифікована за міжнародними системами стандартизації та стандартами ЄС, наявність власних виробничих потужностей, кадровий потенціал, авторитет бренду, економічність і високий рівень надійності традиційних постачальників та покупців. Слабкими сторонами підприємства, які досліджувалися, є залежність від імпорту сировини та обладнання, подорожчання окремих видів продукції. Зростання популярності невеликих магазинів, збільшення кількості пекарень, відділів харчування та пекарень у системі роздрібної торгівлі та покращення можливостей імпорту за умовами ЗВТ з ЄС вважаються напрямками, які можуть покращити стан підприємства. Ми враховуємо економічну та політичну невизначеність, коливання обмінного курсу та потенціал фінансової кризи як загрозу, яка негативно вплине на діяльність ТОВ «Пуратос Україна».

Аналіз демонструє, що взагалі підприємство має позитивну динаміку імпортних операцій. У 2023 році при порівнянні з 2021 загальний обсяг імпорту у вартісному вираженні збільшився на 37 928 871 гривень або у 2,28 рази.

З наведених діаграм товарного асортименту імпорту ТОВ «Пуратос Україна» видно, що валова частка та роль у збільшенні обсягів імпорту належить поліпшувачам та міксам для хлібобулочних виробів. Таке збільшення відбулося як у вартісному вираженні, так в за показником фізичного обсягу імпорту. Тим не менш, структура імпорту ТОВ «Пуратос Україна» перетерпіла певних змін – частка поліпшувачів та міксів скоротилась у 2023 році до 38% (з 50% у 2021 році), а частка заквасок, які теж є вагомим імпортною статтею, з 46% у 2023 році до 32% (у 2021 році).

З наведених діаграм товарного асортименту імпорту ТОВ «Пуратос Україна» видно, що валова частка та роль у збільшенні обсягів імпорту належить поліпшувачам та міксам для хлібобулочних виробів. Таке збільшення відбулося як у вартісному вираженні, так в за показником фізичного обсягу імпорту. Тим не менш, структура імпорту ТОВ «Пуратос Україна» перетерпіла певних змін – частка поліпшувачів та міксів скоротилась у 2023 році до 38% (з 50% у 2021 році), а частка заквасок, які теж є вагомою імпортною статтею, з 46% у 2021 році до 32% (у 2023 році).

Ефективність управління імпортною діяльністю підприємства залежить від його функціонування взагалі, від правильної організації персоналу, ефективної логістики, сучасного обладнання та програмного забезпечення.

У третьому розділі ми запропонували заходи, впровадження яких підвищить ефективність імпортової діяльності ТОВ «Пуратос Україна»: 1) Повний перехід від використання найманого вантажного транспорту та заміна його на власний транспорт; 2) Заміна автомобільних вантажних перевезень непродовольчих товарів на залізничні у внутрішніх багатоетапних перевезеннях; 3) Вдосконалення програмного забезпечення з введенням функції автоматичного GPS відстеження вантажного транспорту 4) Оптимізація та злиття відділів, що напряму пов'язані з імпортними операціями.

Перейшовши повністю на власний транспорт, ТОВ «Пуратос Україна» зможе вилучити з транспортних витрат елемент прибутку перевізника та зможе ефективніше контролювати роботу транспорту. Використовуючи залізничні перевезення замість автомобільного транспорту для доставки товарів до розподільчих центрів, підприємство значно зекономить.

Зменшивши кількість відділів, що приймають участь у проведенні імпортних операцій з 5 до 2, ТОВ «Пуратос Україна» значно зменшить витрати на керівництво, адміністративне навантаження, бюрократизацію та спростить комунікацію між відділами.

Крім зменшення витрат та оптимізації системи логістики ми звернули увагу на надійність імпортних операцій та її підвищення. Для цього ми рекомендуємо ТОВ «Пуратос Україна» використовувати у контрактах інструмент документарного акредитива, що надається його банком-партнером ПАТ «Банк Восток». Це дозволить не тільки зменшити відсоток затримок або відмін поставок, а й дозволить залучити дешеве фінансування від великих іноземних банків для інвестування в модернізацію бізнесу.

АНОТАЦІЯ

Зінчук-Машевський С.В., «Удосконалення імпорту харчових товарів українськими підрозділами ТНК харчової промисловості (на прикладі ТОВ «ПУРАТОС УКРАЇНА»)».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» за освітньою програмою «Міжнародні економічні відносини». – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2024 р.

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження виступає імпорт харчових товарів ТОВ «Пуратос Україна».

У роботі розглядаються поняття та особливості імпорту; узагальнено чинники, що впливають на імпорт харчових товарів; узагальнено методи та підходи до оцінки показників імпорту.

Проаналізовано показники фінансової діяльності та надано організаційно-економічну характеристику ТОВ «Пуратос Україна» як суб'єкта імпортової діяльності; здійснено аналіз чинників впливу на імпорт харчових продуктів ТОВ «Пуратос Україна»; проаналізовано стан та динаміку імпорту харчових продуктів ТОВ «Пуратос Україна».

Обґрунтовано перспективи удосконалення імпорту харчових товарів ТОВ «Пуратос Україна», зокрема сформовано заходи з удосконалення організації імпорту ТОВ «Пуратос Україна», визначено перспективи розвитку філій ТНК «Пуратос» у харчовій промисловості в Україні у післявоєнний період, запропоновано використання фінансових інструментів для удосконалення імпортової діяльності ТОВ «Пуратос Україна».

Ключові слова: зовнішня торгівля, ТНК, імпорт, структура імпорту, динаміка імпорту, харчова промисловість.

ANNOTATION

Zinchuk-Mashevskiy S. "Improvement of food imports by Ukrainian divisions of food industry multinational corporations (on the example of LLC "PURATOS UKRAINE")".

Qualification work for obtaining a master's degree in specialty 292 "International Economic Relations" under the educational program "International Economic Relations". – Odessa National Economic University. – Odessa, 2024.

The master's qualification work consists of three sections. The object of the study is the import of food products of LLC "Puratos Ukraine".

The paper examines the concepts and features of imports; summarizes the factors affecting the import of food products; summarizes the methods and approaches to assessing import indicators.

The financial performance indicators are analyzed and the organizational and economic characteristics of LLC "Puratos Ukraine" as a subject of import activity are provided; an analysis of the factors influencing the import of food products of LLC "Puratos Ukraine" is carried out; analyzed the state and dynamics of food imports of Puratos Ukraine LLC.

The prospects for improving the import of food products of Puratos Ukraine LLC are substantiated, in particular, measures are formulated to improve the organization of imports of Puratos Ukraine LLC, the prospects for the development of branches of Puratos TNC in the food industry in Ukraine in the post-war period are determined, the use of financial instruments is proposed to improve the import activities of Puratos Ukraine LLC..

Keywords: foreign trade, TNC, import, import structure, import dynamics, food industry..